

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-664-5-48>

ORIGINAL AND THE TRANSLATION OF GERMAN LITERATURE: ISSUES OF PRESERVATION

ОРИГІНАЛ І ПЕРЕКЛАД НІМЕЦЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ: ПРОБЛЕМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ

Pryimak L. B.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Foreign Languages
and Country Studies,
Vasyl Stefanyk Carpathian National
University
Ivano-Frankivsk, Ukraine*

Приймак Л. Б.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
і країнознавства,
Карпатський національний
університет імені Василя Стефаника
м. Івано-Франківськ, Україна*

Проблема збереження змістових і стилістичних характеристик оригінального тексту в перекладі посідає важливе місце у сучасному перекладознавстві. Відтак дослідження особливостей перекладу німецької літератури сприяє глибшому розумінню механізмів відтворення авторського стилю та культурної специфіки твору.

Саме тому для збереження змісту та стилю оригіналу перекладач повинен спиратися на глибоке розуміння історичного, соціального та культурного контексту вихідного тексту, що включає знання розвитку суспільства, інституцій, релігійних уявлень і моделей комунікативної поведінки. У цьому контексті значущим є глибоке розуміння синтаксичних та семантичних характеристик вихідного тексту, а також структурних принципів їх організації. З огляду на те перекладацький процес постає як складна інтерпретаційна діяльність, спрямована на адекватне відтворення змістово-культурного потенціалу оригіналу [6, с. 179].

Тут доречно наголосити, що переклад німецької літератури характеризується підвищеною складністю з огляду на особливості історико-культурного розвитку німецькомовного простору. Німецька літературна традиція вирізняється глибокою філософською насиченістю та складними синтаксичними конструкціями. Відтак збереження змістової цілісності перекладу передбачає відтворення інтелектуального контексту твору, що формує авторську концепцію та світоглядну основу літературного тексту.

Водночас варто підкреслити, що у перекладі проблема співвідношення формальної структури тексту та його культурно-символічного змісту є не менш важливою. Тому доцільним є те, щоб перекладач здійснював інтерпретацію твору з урахуванням специфіки національно-культурних кодів, притаманних німецькій літературі.

Переклад художнього твору ставить перед перекладачем складне завдання відтворення атмосфери оригіналу та індивідуального авторського стилю. У зв'язку з цим перекладацька стратегія повинна бути спрямована на формування у читача адекватного образного сприйняття твору. Тут важливим постає прагнення до максимально природного відтворення звучання тексту з урахуванням специфіки світосприйняття аудиторії мови перекладу. Хоча художній переклад не передбачає буквального відтворення тексту, водночас безумовно необхідним є збереження його композиційної організації структурних характеристик [2, с. 88].

Таким чином, практичне втілення принципів перекладу стає очевидним на конкретних прикладах тексту, де відтворення атмосфери, образності та авторського стилю вимагає свідомого вибору лексичних і стилістичних засобів, як це простежується у перекладі присвяті із трагедії "Faust" [4]. Так, у присвяті "Faust" Йоганна Вольфганга Гете особливо виразно простежується поетика звернення автора до власних творчих спогадів та уявних образів, що постають перед ним у процесі художнього осмислення минулого. У тексті оригіналу це передано рядками: *"Ihr naht euch wieder, schwankende Gestalten! / Die früh sich einst dem trüben Blick gezeigt"* [4], де акцентовано увагу на ефемерність і примарність образів, що знову наближаються до ліричного суб'єкта. У перекладі Миколи Лукаша відповідний фрагмент відтворено як: *«Знов близитесь ви, постаті туманні, / Що вже мені з'являлися колись»* [3]. Відповідно до перекладацької стратегії збереження художньої образності, перекладач передає німецьке словосполучення *"schwankende Gestalten"* через метафоричну конструкцію *«постаті туманні»*, що, безумовно, зберігає атмосферу невизначеності й символічної примарності образів. Водночас стає очевидним, що переклад дещо зміщує семантичний акцент: у німецькому тексті підкреслюється нестійкість та коливання образів, при цьому українська версія більше акцентує увагу на їхню туманність.

У цьому контексті доречно підкреслити, що збереження художньої метафорики у перекладі німецької літератури часто передбачає передачу образного потенціалу лексичних одиниць. Німецька поетична традиція активно використовує абстрактні номінації, які поєднують філософський підтекст із символічною багатозначністю. Український

переклад водночас прагне відтворити подібний ефект через стилістично близькі художні засоби.

Натомість у романі Франца Кафки “Der Prozeß” подано опис повідомлення головному героєві про проведення слідчої процедури. В оригіналі зазначено: “*K. war telephonisch verständigt worden, daß am nächsten Sonntag eine kleine Untersuchung in seiner Angelegenheit stattfinden würd*” [5]. У перекладі це відтворено як: «*К. сповістили по телефону, що наступної неділі проведуть невелике розслідування з приводу його справи*» [1]. Отже, переклад загалом зберігає змістову структуру висловлювання, проте німецька форма пасивної конструкції “*war verständigt worden*” передана активнішою синтаксичною моделлю української мови, що робить текст стилістично природнішим.

Далі фрагмент оригіналу “*Es liege einerseits im allgemeinen Interesse, den Prozeß rasch zu Ende zu führen, anderseits aber müßten die Untersuchungen ... gründlich sein*” [5] передано як «*З одного боку, швидке закінчення процесу відповідає загальним інтересам, але, з другого боку, розслідування має бути докладним...*» [1]. Таким чином, переклад зберігає логіку аргументації та двочленну композицію висловлювання. Водночас помітно, що складна підрядна структура німецького речення частково спрощується, що сприяє кращій читабельності тексту українською мовою.

У цьому контексті доречно підкреслити, що переклад німецької прози часто потребує рівноваги між точністю синтаксичного відтворення та зрозумілістю тексту. Німецька літературна мова допускає довгі багаторівневі речення, натомість українська традиція тягнє до більш структурованих і ритмічно врівноважених конструкцій.

Отже, аналіз співвідношення оригіналу та перекладу німецької літератури засвідчує, що процес перекладу передбачає складне поєднання збереження змістової точності, стилістичних особливостей і художньої атмосфери першотвору. Водночас перекладач змушений адаптувати синтаксичну організацію та мовні засоби до норм мови джерела, що інколи спричиняє часткову трансформацію окремих семантичних і стилістичних нюансів. Саме тому проблема збереження авторського стилю, образності та культурної специфіки оригіналу залишається одним із важливих завдань перекладознавства.

Література:

1. Кафка Франц. Процес. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=3262>
2. Томнюк Л., Заика К. Особливості перекладу німецьких характеронімів у текстах художнього стилю. *Молодий вчений*. 2023. № 3(115). С. 84–89. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-3-115-16>

3. Фауст. Трагедія [Йоганн Вольфганг Гете]. (пер. Микола Лукаш). URL: <https://coolib.cc/b/478128-yogann-volfgang-gete-faust-tragediya/read>

4. Faust. Eine Tragödie. Von Goethe. Tübingen. In der J. G. Cotta'schen Buchhandlung. 1808. URL: <https://www.gutenberg.org/files/21000/21000-h/21000-h.htm>

5. Kafka Franz. Der Prozeß. Verlag Die Schmiede, Berlin, 1925. URL: https://onemorelibrary.com/index.php/ru/?option=com_djclassifieds&format=raw&view=download&task=download&fid=16601

6. Osipov P., Bulyk N. Trends of philological education development in the context of European integration: collective monograph / edited by authors. Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2021. P. 159–180. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-069-8-9>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-664-5-49>

THE PROBLEM OF EQUIVALENCE IN ECONOMIC TRANSLATION: LINGUISTIC AND CONCEPTUAL ASPECTS

ПРОБЛЕМА ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ В ЕКОНОМІЧНОМУ ПЕРЕКЛАДІ: ЛІНГВІСТИЧНИЙ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ АСПЕКТИ

Tsymbalysta O. A.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Foreign Philology and Translation,
State University of Trade
and Economics,
Kyiv, Ukraine*

Цимбаліста О. А.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної філології
та перекладу,
Державний торговельно-економічний
університет
м. Київ, Україна*

Kryvenko O. V.

*Senior Lecturer at the Department
of Foreign Philology and Translation,
State University of Trade
and Economics,
Kyiv, Ukraine*

Кривенко О. В.

*старший викладач кафедри іноземної
філології та перекладу,
Державний торговельно-економічний
університет
м. Київ, Україна*

The theses examine the essence of the concept of equivalence in economic translation, its linguistic and conceptual dimensions. It is emphasized that economic discourse is characterized by a high level of terminological